

Coördinerend Functioneel Beheer: wat is dat nou weer?

Binnen Defensie kent men sinds ongeveer een jaar het begrip Coördinerend Functioneel Beheer. In dit artikel licht René Sieders, werkzaam bij het Dienstencentrum IV-beheer van de Bedrijfsgroep Informatievoorziening van Defensie, dit begrip toe.

Historie

In 2003 is binnen Defensie de DICTU opgericht (Defensie ICT Uitvoeringsorganisatie) met als doel om voor heel Defensie het functioneel beheer van de bestuurlijke informatievoorziening centraal in te richten en uit te voeren. In drie reorganisatiefasen is bewerkstelligd dat veel essentiële IV-objecten uit de gehele Defensieorganisatie aan DICTU zijn overgedragen en dat de Functioneel Beheerders bij DICTU zijn ondergebracht. Daarnaast zijn in opdracht van de Directie Informatievoorziening en Organisatie (DIO), verantwoordelijk voor het IV-beleid van Defensie, vanuit de diverse Defensieorganisaties de IV exploitatie- en beheer budgetten de bijbehorende contracten overgedragen aan DICTU. Inmiddels is de naam DICTU vervangen door DCIVB: Dienstencentrum IV-beheer.

Doorgaans wel, soms niet

DCIVB heeft echter (nog) niet alle bestuurlijke IV-objecten in beheer. Voor de IV-objecten die DCIVB niet in beheer heeft, wordt doorgaans het functioneel beheer door een Defensieonderdeel zelf uitgevoerd. Een reden hiervoor kan bijvoorbeeld zijn dat een bepaalde applicatie alleen zeer lokaal en zeer weinig wordt gebruikt, waardoor het functioneel beheer weinig werk omvat en speciale kennis vraagt, waardoor het niet efficiënt is om het functioneel beheer centraal, ver weg van de gebruikersorganisatie, te leggen.

Daarnaast kan het nog voorkomen dat er geen Functioneel Beheerder bekend is. Voor deze IV-objecten kan echter wel het Coördinerend Functioneel Beheer bij DCIVB worden belegd, met als reden:

- de IV-budgetten zijn centraal beschikbaar gesteld aan DCIVB;

- DCIVB heeft de kennis, contacten en tools op gebied van beheerprocessen, contracten, financiën, afstemming met de beleidsverantwoordelijken, DIO, Beveiligingsautoriteit en leveranciers;
- DCIVB heeft de opdracht gekregen om de integraliteit en de samenhang van de IV-objecten te bewaken.

Met andere woorden, DCIVB voert:

- voor alle bestuurlijke IV-objecten binnen Defensie die voldoen aan onderstaande criteria het Coördinerend Functioneel Beheer uit;
- voor veel systemen het volledig functioneel beheer uit.

Criteria voor IV-objecten in Coördinerend Functioneel Beheer

Om het Coördinerend Functioneel Beheer over een IV-object uit te voeren geldt als belangrijkste criterium dat de beleidsorganisatie DIO en de Beleidsverantwoordelijke het gebruik van het IV-object hebben goedgekeurd. Hiermee wordt de standaardisatie bewaakt. DIO neemt vervolgens het IV-object op in de Applicatie Portfolio Defensie (APD). Om hiervoor in aanmerking te komen dient een applicatie bedrijfskritisch en uniek in zijn soort te zijn

Daarnaast gelden de volgende criteria:

- het gaat om bestuurlijke informatievoorziening;
- het functioneel beheer is niet belegd bij een agentschap van Defensie (zoals de Dienst Vastgoed Defensie);
- de gegevens omtrent het IV-object zijn vastgelegd in de centrale Modellenatlas van Defensie;
- de Functioneel Beheerder is bekend.

Wat verstaan we onder Coördinerend Functioneel Beheer?

Onder Coördinerend Functioneel Beheer wordt verstaan: het ondersteunen van een Defensieonderdeel op het gebied van informatie over functioneel beheerprocessen, het ondersteunen bij het doorvoeren van wijzigingen in de bestaande IV-objecten en het beheren van

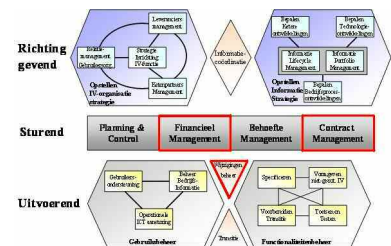
de contracten met applicatie/technisch beheer plus de bijbehorende financiën.

Bij Coördinerend Functioneel Beheer heeft DCIVB niet noodzakelijkerwijs kennis van de werking en inhoud van de betreffende IV-objecten noch bouwt zij die kennis op. De Functioneel Beheerder van een Defensie Onderdeel blijft zelf de inhoudelijke taken op het gebied van functioneel beheer doen, zoals gebruikersondersteuning, het specificeren van wensen en eisen, het uitvoeren c.q. coördineren van acceptatietesten etc.

In het licht van het procesmodel BISL beperkt de beschrijving van het Coördinerend Functioneel Beheer zich tot drie procesgebieden:

1. Wijzigingenbeheer;
2. Contractmanagement;
3. Financieel Management.

De taken binnen deze procesgebieden worden onderstaand nader toegelicht.

De overige taken op het gebied van Functioneel Beheer, liggen bij de betreffende Functioneel Beheerder van het IV-object, oftewel: niet bij DCIVB maar bij het Defensieonderdeel.

Ad 1. Wijzigingenbeheer

Ten aanzien van het procesgebied Wijzigingenbeheer is DCIVB, in het kader van Coördinerend Functioneel Beheer, verantwoordelijk voor het coördineren van Wijzigingsverzoeken.

Dit houdt in:

- het registreren van wijzigingsverzoek en het bijhouden van de status in het centrale registratietool van DCIVB;
- het in behandeling nemen van het wijzigingsverzoek door de Changecoördinator. Deze raadpleegt de Modellenatlas

en controleert of het IV-object voorkomt in de Applicatie Portfolio Defensie.de APD-status.;

- het toewijzen van het wijzigingsverzoek aan een Changeverantwoordelijke. Deze ondersteunt de Functioneel Beheerder door het wijzigingsverzoek voor functionele en/of financiële besluitvorming aan te bieden aan de Beleidsverantwoordelijke (de systeemeigenaar), de Beveiligings Autoriteit en/of derden. Indien de Functioneel Beheerder dit wenst kan de Changeverantwoordelijke ondersteuning leveren door de ICT-leverancier aan te sturen.

Naast deze verantwoordelijkheden op het gebied van Wijzigingenbeheer is de Changeverantwoordelijke niet verantwoordelijk voor de verdere uitvoering van wijzigingen. Deze verantwoordelijkheid ligt namelijk bij de betreffende Functioneel Beheerder zelf. De Changeverantwoordelijke kan echter, op verzoek van de Functioneel Beheerder, wel op een aantal punten adviseren of beperkte ondersteuning bieden indien hiermee het proces wordt bespoedigd. Dit betreft steeds een procesmatige ondersteuning/advisering maar geen inhoudelijke, aangezien de Changeverantwoordelijke inhoudelijk niet op de hoogte is van het betreffende IV-object.

Het gaat om de volgende activiteiten:

- het beoordelen van de vraagspecificatie. Dit betreft het globaal beoordelen van de kwaliteit van de vraagspecificatie (ziet het er compleet uit, is het verzoek helder beschreven). Het betreft dus geen inhoudelijke beoordeling;
- het eventueel hulp bieden bij het opstellen van de vraagspecificatie en/of de impactanalyse door uitleg te geven wat een vraagspecificatie en/of een impactanalyse inhoudt, door het aanreiken van checklists en/of door het beoordelen van de kwaliteit van de impactanalyse, voor zo ver dat kan zonder inhoudelijke kennis over het IV-object;
- het adviseren bij de realisatie: adviseren over het testtraject, over het traject van verwerving/opdrachtverstrekking, over uitrol/implementatie etc.;
- het monitoren/coördineren van de uitvoering door de ICT-leverancier;
- het ondersteunen en coördineren van activiteiten op het gebied van beveiligingsmaatregelen.

Communicatie over de status van een wij-

zigingsverzoek wordt verzorgd door de Functioneel Beheerder van het Defensieonderdeel zelf.

Ad. 2. Contractmanagement

Ten aanzien van het procesgebied Contractmanagement is DCIVB verantwoordelijk voor het maken van formele afspraken met ICT-leveranciers:

- het afsluiten van contracten;
- het afsluiten van Service Level Agreements (SLA's);
- het maken van afspraken, het opstellen van procedures en het inrichten van communicatielijnen.

De Contractmanager bewaakt de registratie van de betreffende contracten en SLA's. De Contractmanager bewaakt de geldigheidsdatum van de contracten en informeert de Functioneel Beheerder tijdig indien besluitvorming is gewenst aangaande verlenging en eventueel gewenste aanpassing. Binnen de gemaakte en vastgelegde afspraken en procedures zorgt de Verwerver voor formele opdrachtverstrekkingen ten aanzien van exploitatie en investeringen.

De Functioneel Beheerder levert de inhoudelijke kennis die benodigd is voor het afsluiten van een contract en een Service Level Agreement.

Ad 3. Financieel Management

Ten aanzien van het procesgebied Financieel Management is DCIVB verantwoordelijk voor het bewaken van budgetten en het bijhouden van begrotings- en uitputtingsoverzichten:

- het ramen van budgetten en verzorgen van reserveringen van de benodigde financiële middelen voor uitvoering van activiteiten om wijzigingen aan te brengen of de reeds bestaande informatievoorziening te ondersteunen;
- bijhouden van begrotingsoverzicht met informatie over te verrichten ICT-uitgaven en de verwachte baten;
- bijhouden van uitputtingsoverzicht met informatie over de bestedingen door de ICT-leveranciers en de ontwikkeling van de kosten.

DCIVB dient voor alle IV-objecten te zorgen dat er budget wordt vrijgemaakt voor het komende jaar (in het jaarplan). De tijdens het jaar gevraagde wijzigingen dienen te worden afgestemd met de beschikbare jaarbudgetten. DCIVB is wel de partij die

René Sieders is principal consultant in dienst van Getronics PinkRocade en sinds 2005 werkzaam bij de Bedrijfsgroep Informatievoorziening/DienstenCentrum IV-beheer van Defensie.

het budget beheert, maar de Functioneel Beheerder van het Defensieonderdeel is degene die de vrijgave van budgetten autoriseert en dus prioriteert, voor zover dat binnen zijn mandaat valt.

Samengevat

De bestaansreden van DCIVB is dat dit dienstencentrum binnen Defensie verantwoordelijk is voor het functioneel beheer van alle bestuurlijke bedrijfs-IV. In de meeste gevallen vindt dit plaats in de hoofdlocatie van de Bedrijfsgroep IV te Gouda. Soms is het echter niet handig (niet efficiënt en effectief) om het functioneel beheer van een IV-object centraal (binnen DCIVB) en geconcentreerd (in Gouda) te beleggen. Soms is het gewoon handiger om het functioneel beheer te beleggen bij een key-user in de gebruikersorganisatie. Maar key-users hebben vaak minder verstand van zaken als contracten, financiën, besluitvorming, opdrachtverstrekking etc. Om die lokale Functioneel Beheerders, die het "er ook maar bij doen", te helpen hebben we het begrip Coördinerend Functioneel Beheer bedacht. De Functioneel Beheerder levert de inhoudelijke bijdrage en de Coördinerend Functioneel Beheerder levert de kennis van beheerprocessen en de kennis van het formele traject.